

Ерстенюк Тарас
аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Taras Ersteniuk
Postgraduate student of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ У ВІДПОВІДЬ НА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ХХІ СТОЛІТТЯ TRANSFORMATION OF TRADITIONAL BUSINESS MODELS IN RESPONSE TO THE TECHNOLOGICAL CHANGES OF THE XXI CENTURY

Сучасний світ переживає період глибоких технологічних змін, які диктують нові правила в бізнес-середовищі. Підштовхнуті швидким розвитком інновацій, компанії по всьому світу перебудовують свої бізнес-моделі, стратегії та підходи до взаємодії з клієнтами. У центрі цього перетворення знаходяться цифрові технології, які стають ключовим інструментом для виживання та конкурентної переваги в умовах глобалізації та змінних ринкових умов.

Україна, як і багато інших країн, стоїть перед викликами адаптації до цієї нової реальності. Впровадження цифрових технологій, інтеграція в світові ринки, зміна споживчих звичок – усе це робить актуальним питання трансформації традиційних бізнес-моделей.

Електронна комерція, відома також як e-commerce, є однією з ключових інновацій, яка вплинула на світовий бізнес за останні десятиліття. Початки електронної комерції можна простежити ще до 1970-х, коли були створені перші системи електронного обміну даними. Однак її справжній бум почався у 1990-х, коли Інтернет став широко доступним для загального користування. З того часу, завдяки розвитку технологій та змінам у споживчому поведінці, електронна комерція виростає в гігантські масштаби, пропонуючи нові можливості для підприємців та зручність для споживачів [1].

Електронна комерція відкриває безліч можливостей у порівнянні з традиційними роздрібними моделями. Вона пропонує постійний доступ до товарів та послуг 24/7, дозволяючи споживачам робити покупки у будь-який зручний для них час. З іншого боку, фізичні магазини обмежені годинами роботи. Електронна комерція також має глобальне охоплення, адже підприємства мають змогу обслуговувати клієнтів з усього світу, тоді як традиційні магазини обмежені своєю географічною зоною. Крім того, ведення бізнесу в онлайн може знизити операційні витрати, такі як оренда приміщення та утримання персоналу. Ще одна ключова особливість електронної комерції – це здатність надавати персоналізовані рекомендації для споживачів на основі їхнього поведінкового аналізу, що часто відсутнє в традиційних роздрібних моделях.

У 2022 році електронна комерція зайняла 21 % усіх роздрібних ринків. На даний момент, 87 % покупців вивчають інформацію в інтернеті, перш ніж зробити покупку. А за даними Nasdaq, до 2040 і зовсім 95 % всіх продажів (незалежно від їх типу) відбуватимуться онлайн.

У 2022 році обсяг роздрібною торгівлі (у ніші електронної комерції, звісно) у всьому світі становив приблизно 5,2 трильйона доларів США. А найближчими роками цей показник має зрости на 56 %. Основний гравець на ринку – Alibaba. Китайська корпорація очолює рейтинг найбільших роздрібних продавців, але за прогнозами незабаром першість займе Amazon [2].

У ХХІ столітті виробничий сектор зіткнувся з революційними технологічними змінами, які вимагали переосмислення та адаптації традиційних бізнес-моделей. Основний акцент змістився від масового виробництва до гнучкіших та адаптивних методів.

3D-друк став головною інновацією, яка змінила сприйняття виробництва. Завдяки можливості створювати складні деталі без потреби в експенсивних формах або верстатах, підприємства можуть виготовляти невеликі партії продукції з високим рівнем індивідуалізації [3].

Роботизація також внесла свій внесок у трансформацію виробничого процесу. Роботи, оснащені сучасними датчиками та інтелектуальними системами, можуть виконувати задачі з високою точністю, при цьому їх можна швидко перепрограмувати для нових завдань.

Інтелектуальні виробничі системи, що базуються на Інтернеті речей, дозволяють збирати детальні дані про виробничий процес, що сприяє оптимізації та підвищенню продуктивності [4].

Сучасний етап розвитку технологій став детермінантом глобальних змін у бізнес-моделях підприємств. Цифрова трансформація не лише створює нові можливості, але і накладає відповідальність на компанії бути гнучкими, інноваційними та орієнтованими на потреби споживачів. Ці процеси призводять до переосмислення вже встановлених бізнес-моделей, адаптації до змінних реалій ринку та активного впровадження технологічних нововведень.

Тим не менше, трансформація традиційних бізнес-моделей – це не лише виклик, але і величезний потенціал для росту. Компанії, які вдалими кроками адаптуються до нових реалій, відкривають для себе нові ринки, диверсифікують джерела доходів та покращують якість взаємодії з клієнтами.

Останнім часом важливість гнучкості та інноваційності в бізнес-моделях стає очевидною. В умовах глобалізованого світу, де технологічні зміни відбуваються зі швидкістю світла, здатність швидко реагувати на зміни, прогнозувати потреби ринку та втілювати інноваційні рішення є ключем до успіху будь-якого сучасного підприємства.

Перелік використаних джерел:

1. Краус К.М., Краус Н.М., Манжура О.В.. Електронна комерція та інтернет-торгівля. Київ, 2021. С. 16-22.
2. Статистика електронної комерції у 2022 р. Тенденції, факти, прогнози. URL: <https://nxdigitalagency.com/blog-ua/statistika-elektronnoi-komercii-u-2022/>.
3. 3D-друк – інновація чи буденність?. URL: http://stem.tnpu.edu.ua/assets/files/proekt_3d.pdf.
4. Як працює Інтернет речей: суть технології та її застосування в сучасному світі. URL: <https://focus.ua/uk/digital/521863-kak-rabotaet-internet-veshchey-sut-tehnologii-i-ee-primenenie-v-sovremennom-mire>.